Democratie leer je door te *doen*...

Leerlingen ontwikkelen democratische vaardigheden niet alleen tijdens een les burgerschap. Ze oefenen dagelijks met luisteren, overleggen, een mening geven, omgaan met verschillen en samen beslissingen nemen.

Er gebeurt vaak al *meer* dan je denkt

Op veel scholen krijgen democratische vaardigheden al een plek in lessen, gesprekken, projecten en de leerlingenraad. Dit aanbod is vaak organisch gegroeid en nog niet altijd bewust met elkaar verbonden. Daar liggen kansen.

Van losse activiteiten naar een *bewuste* opbouw

Leerlingen beginnen met
luisteren, samenwerken
en hun mening verwoorden.
Later oefenen ze met
argumenteren, verschillende
perspectieven afwegen en
compromissen sluiten.
De uitdaging is om die
ontwikkeling zichtbaar
en samenhangend te maken.

Inspraak krijgt *betekenis* als er iets mee gebeurt

Leerlingen raken meer betrokken wanneer ze merken dat hun ideeën serieus worden genomen en invloed hebben op echte beslissingen. Geef leerlingen daarom niet alleen een stem, maar laat ook zien wat er met hun inbreng gebeurt.

Hoe zit het met *jullie* burgerschaps-onderwijs?

Waar oefenen jullie leerlingen al met democratische vaardigheden? Hoe sluiten activiteiten op elkaar aan? Waar zitten overlap of hiaten? En hoe maken jullie de ontwikkeling van leerlingen zichtbaar? Gebruik de inzichten uit dit onderzoek vooral als inspiratie, spiegel of gesprekstarter binnen jullie school.